

FLACONS,
FOOD &
FLOWERS

DE **DIY** PARFUMEUR

Karen Vande Wiele

stichting
kunstboek

VOORWOORD			7
HALLO			9
PARFUM		De harmonie van geurstoffen	11
		Het woordenboek van de parfumeur	17
		Ingrediënten van een natuurlijk parfum	19
		Over 'noten' en dosering	20
		Geurgroepen en combineren	24
		De tools van de DIY parfumeur	28
		Aan de slag: een persoonlijk parfum	30
		Liefde voor kwaliteit	34
		Veilig aan de slag	36
BLOEMIG	Flacon	Fleur, eau florale <i>voor haar</i>	40
		Rosali, eau florale <i>voor haar</i>	42
	Food	Bloemenboter	44
		Bloementisane	45
		Bloemenzout	45
		Scones	46
	Flowers	Magnoliabloesemwater	48
		Roze boeket	51
		Op geurreis	52
KRUIDIG	Flacon	Hanne(s), parfum herbal <i>voor hem, haar en hen</i>	57
	Food	Kruidige muffins	59
		Verse kruidenpesto	60
		Vinaigre des 4 voleurs	63
	Flowers	Bouquet garni of kruidentuiltje	64
		Kruidenboeket	64
		Insectenwerende kruidenzakjes	64
		De magie van geuren	67
		Neuzenoefening	68
EXOTISCH	Flacon	Luna, eau exotique <i>voor haar</i>	74
	Food	Kokos panna cotta met witte chocolade	76
		Indische parathas	76
	Flowers	Exotische witte bloemenkroon	80
		Kies je bloem... en ik zeg je wie je bent	83

CITRUS	Flacon	Tess, body oil <i>voor hem, haar en hen</i>	88
		Rowan, pommade <i>voor hem, haar en hen</i>	90
	Food	Fresh booster	92
		Citrusmarinade	92
	Flowers	Zonnebloem, koningin van de zomer	94
		Een kijkje achter het glas	97
WARM	Flacon	Cosi, home fragrance	101
		Sevijn, eau boisée <i>voor hem</i>	104
	Food	Verwarmende haverhout	107
		Pompoensoep met koekkruiden	109
	Flowers	Droogbloemenkunst	110
		Food proef	113
VERT	Flacon	Korben, pommade <i>voor hem, haar en hen</i>	116
	Food	Salade	118
		Marinade	118
	Flowers	Kokedama	120
		Geuren en persoonlijkheid	122
FRUITIG	Flacon	Belle, eau fruitée <i>voor haar</i>	128
		Inner Peace, roll-on olieparfum <i>voor hem, haar en hen</i>	131
	Food	Verjus	133
		Raw cake Fresia	134
	Flowers	Vruchtenboeket met rozenbottels	136
		Op geurconsult	138
APPENDICES			140
DANK			142
BRONNEN			143

DAG LEZER

Welkom in mijn boek. Leuk om even kennis te maken voor je verder bladert.

Ik ben Karen, een gevoelige kreeft met een neus voor fijne geuren. Ik hou van alles wat zuiver en natuurlijk is. Pure geuren en smaken fascineren mij al jaren. Ik maak graag originele en unieke producten op basis van natuurlijke ingrediënten. Ik droomde dan ook van een DIY-boek rond geuren en de beleving ervan, een boek dat tegelijk mooi is om in te bladeren, interessant is om van A tot Z uit te lezen en je ook uitnodigt om lekker zelf aan de slag te gaan.

De kern van dit boek zijn dus geuren. Ze werken zinnenprikkelend, kunnen je terugbrengen naar een plaats of gebeurtenis van vroeger en zelfs je gemoed beïnvloeden. Geuren zijn onlosmakelijk verbonden met smaak. Probeer maar eens iets te proeven wanneer je reukvermogen je in de steek laat. Dat is bijzonder moeilijk. De natuur biedt ons een wonderbaarlijk geurpalet dat bovendien ook vaak visueel heel aantrekkelijk is.

Op het menu: alles wat je wilde weten over 'parfum'. Zeven geurige, kleurige, lekkere thema's: bloemig, kruidig, exotisch, citrus, warm, 'vert' en fruitig. Bij elk thema vind je één of meerdere geurcomposities (Flacon), smaakbommetjes

(Food) en bloemen (Flowers). Verder gaan we samen op geurreis, leren we wat je favoriete bloem je over jezelf kan vertellen, vissen we uit welk geurtype je bent, kijken we even binnen in een glastelier en zijn er leuke oefeningen om je neus en smaakpapillen te prikkelen.

Dit boek is praktisch. Je kan elke geurcompositie uit de verschillende thema's helemaal zelf samenstellen en gebruiken in een toepassing naar keuze. Sharing is caring, en daarom onthul ik een aantal van mijn geheime formules. Mijn suggesties en recepten zijn een aanzet, een uitnodiging om zelf te experimenteren met geurcombinaties en nieuwe toepassingen uit te proberen.

Alle foodrecepten zijn gebaseerd op pure ingrediënten en eenvoudig te maken. De bloemenideetjes laten je toe om alles letterlijk op te fleuren.

Geniet van geur, kleur, schoonheid, smaak, gevoel en emotie.

Karen

PARFUM

DE HARMONIE VAN GEURSTOFFEN

Par la fumée: een korte geschiedenis van het parfum

Bij het branden van aromatische planten wordt je letterlijk door 'geurende rook' bevangen. In het Latijn spreekt men van *per fumus*, in het Frans klinkt dat als *par la fumée*. Zo ontstond het woord *parfum*. Lang voor onze jaartelling was parfumeren niet meer dan het verbranden van harsen en geurige houtsoorten tijdens rituelen om de goden gunstig te stemmen.

Parfums of geurwaters zoals we die vandaag kennen, kan je definiëren als een harmonieus samenspel van geurcomponenten in een draagstof. De oudste draagstof is plantaardige olie. De Egyptenaren maakten al maceraten door diverse plantendelen in olie te laten weken. Hierdoor losten de inhoudsstoffen van de planten op in de olie en kreeg de olie meestal ook een geurtje. De Egyptenaren zetten de geurige oliën, zalfjes en wierook in voor medicinale toepassingen, om het lichaam te verzorgen of om te gebruiken tijdens diverse rites. De Ebers Papyrus, een papyrusrol met medische informatie van meer dan 3500 jaar oud, vermeldt behandelingen van maar liefst 700 kwalen. Alle middeltjes die hiervoor ingezet werden, waren vervaardigd van bloemen, noten, olie, dierlijk vet, zaden, harsen en zelfs honing en werden bewaard in een eigen vaasje in albast, een uniek stenen potje en soms zelfs een porseleinen exemplaar.

De Grieken en Romeinen waren geobsedeerd door gezondheid en eeuwige jeugd. De Grieken maakten zich vooral mooi om de goden gunstig te stemmen. Voor de Romeinen getuigden uitstekende hygiëne en een verzorgd lichaam van goed burgerschap. In de vele badhuizen lieten de mannen hun lichaam rijkelijk insmeren met

gearomatiseerde oliën. Ook de vrouwen waren uren bezig met hun uiterlijk en schoonheidsrituelen. Parfum wordt voor het eerst een huwelijksgeschenk voor jonge bruidjes. Een hele reeks nieuwe ingrediënten doen hun intrede. Zo bracht Alexander de Grote onder meer kaneel, kruidnagel en sandelhout mee van zijn veldtochten. Amber, de onverteerde voedselresten van de potvis, werd ook in die tijd al uit de Indische Oceaan gevist om een verfijnd aroma te geven aan diverse geurcreaties. Parfumeurs genoten evenveel aanzien als apothekers. Hoe iemand rook vertelde alles over zijn status, rijkdom en sociale klasse.

De eerste Christenen vonden het gebruik van geuren dan weer niets. Voor hen was het aardse leven een beproeving waar vooral soberheid van tel was. Heerlijke geuren waren iets voor na de dood, wanneer je een plaats had verworven in het goddelijke paradijs. Je kon in die periode als Christen ook maar beter niet te veel opvallen, zelfs niet met je geur, want je vloog resoluut de cel in. Gelukkig komt aan deze religieuze vervolging een einde. Onder het bewind van Constantijn De Grote mogen geuren weer gebruikt worden. Sterker nog, hij laat ze zelfs toe in de kerken die toen in grote aantallen gebouwd werden. Geurstoffen werden vanaf dan het exclusieve recht van de kerk. Badhuizen werden gezien als plaatsen van verderf en werden gesloten. Goede geuren waren uitsluitend bestemd voor God en de Heilige Geest. Alle exotische geuren gebruikt door buitenstaanders werden gezien als vals en als een instrument om arme gelovigen in de klauwen van de duivel te drijven.

INGREDIËNTEN VAN EEN NATUURLIJK PARFUM

Elk parfum is opgebouwd uit 3 onderdelen:

DE GEURCOMPOSITIE

Het belangrijkste van je parfum. Dit is een samenspel van diverse geuren. We gebruiken hiervoor etherische oliën, harsachtigen en absolues. De geuren kunnen ook opgelost worden in een aromatische draagstof (bv. alcoholinfusie) en aangevuld worden met geurende waterige substanties (bv. hydrolaten).

DE AANVULLINGEN

Vloeibare parfums op alcoholbasis worden vaak aangevuld met een deeltje water of waterige substanties zoals hydrolaten. Om een solide parfum te maken, kan je naast plantaardige olie of boter ook nog een stabilisator zoals bijenwas of carnaubawas gebruiken om het geheel een vaste vorm te geven.

DE DRAAGSTOF

Dit is de stof waarin je geurcomponenten kunnen oplossen om zich zo te vermengen tot één geheel. De draagstof is afhankelijk van het soort parfum dat je wenst te bekomen. Bij een spray is de draagstof altijd alcohol. De basis van een geur in een roller of in een flacon om mee te smeren is een plantaardige olie. Solide parfums zijn eigenlijk gearomatiseerde 'pommades' en worden samengesteld met plantaardige olie en/of boter als draagstof.

DE TOOLS VAN DE DIY PARFUMEUR

Om thuis aan de slag te gaan heb je niet veel nodig. Toch enkele must-haves:

- Kleine (keuken)weegschaal, liefst zo nauwkeurig mogelijk
- Glazen recipiënt van 50 ml
- Glazen roerstaaf of kleine garde
- Kleine (glazen) trechter
- Klein keukenpannetje om een warmwaterbad te maken (voor solid parfum)
- Donkere glazen flesjes (10 ml, 30 ml) om je creaties te laten rijpen
- Flacons (sprayflesjes, potjes, gietflesjes...)
- Geurstrips (om te testen)
- Een receptenboekje om je persoonlijke samenstellingen neer te schrijven

Dit vul je aan met de eigenlijke ingrediënten zoals etherische oliën, zuivere alcohol, plantaardige olie en een stabilisator.

Er zijn heel veel etherische oliën op de markt. Als beginner kan het aanbod dan ook overweldigend lijken en zie je door de bomen het bos misschien niet meer. Met de volgende basisset etherische oliën kan je als beginnende thuisparfumeur zeker al aan de slag om je neus te oefenen en al enkele harmonieuze combinaties te maken.

Topnoten: rode mandarijn, bergamot

Hartnoten: palmarosa, rozemarijn (kamfer), roosgeranium, ylang ylang

Basisnoten: ceder, elemi

Op pagina's 140 en 141 kan je een voorbeeld vinden van een receptenfiche en een overzicht van alle in dit boek gebruikte etherische oliën (ingedeeld in top-, hart- en basisnoten).

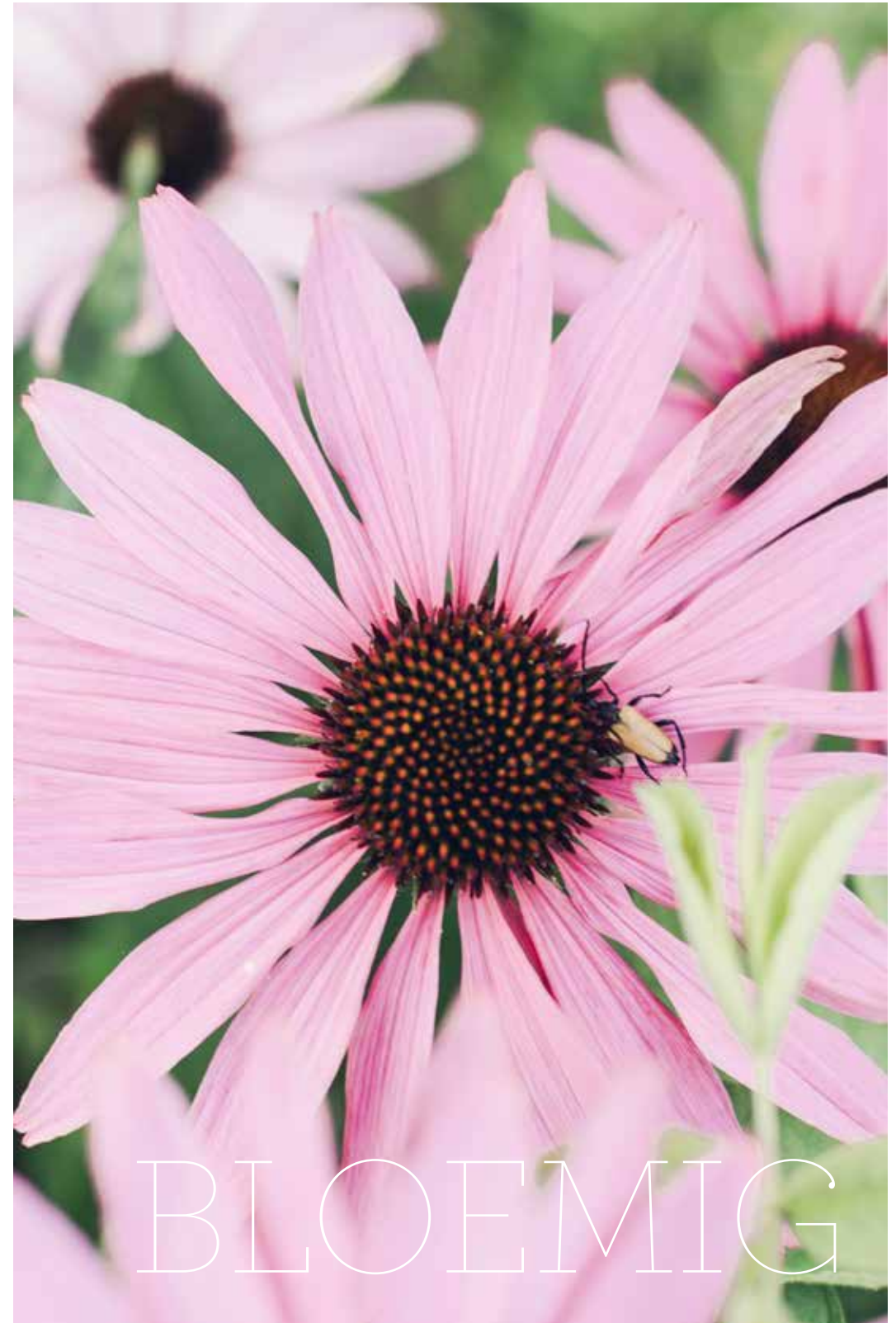

WEETJE

Geurstrips, ook wel blotters of mouillettes, zijn strookjes geurloos, absorberend papier met een al dan niet puntig uiteinde om gemakkelijk in flesjes met een smalle hals te dompelen. Ze laten toe een geur objectief (dus zonder vermenging van je eigen lichaamsgeur) te beoordelen. Door de langzame verdamping kan je perfect de 'geurovergangen' vaststellen.

Zijn je zintuigen klaar voor een diepe duik in een bloemenzee? Welkom bij het thema 'bloemig'. Bloemig roze, de kleur van zorgzaamheid wordt vaak gelinkt aan vrouwelijkheid en liefde. Er zijn erg veel tinten roze die allemaal hun eigen effect hebben. Ze kunnen je vrolijk maken, energie geven of net kalmeren. Welke kleur heeft jouw roze bril?

FLACON

voor haar

FLEUR, EAU FLORALE

Luchtige bries

— Een warme lentedag vraagt een streepje frisheid. Fraîcheur die een boost geeft. Deze opgewekte bloemengeur met een vleugje citrus is een zaligheid om te dragen.

Topnoten

Rosalina: 5 druppels
Litsea: 2 druppels

Hartnoten

Palmarosa: 5 druppels
Roosgeranium: 4 druppels

Basisnoten

Elemi: 2 druppels
Sandelhout: 1 druppel

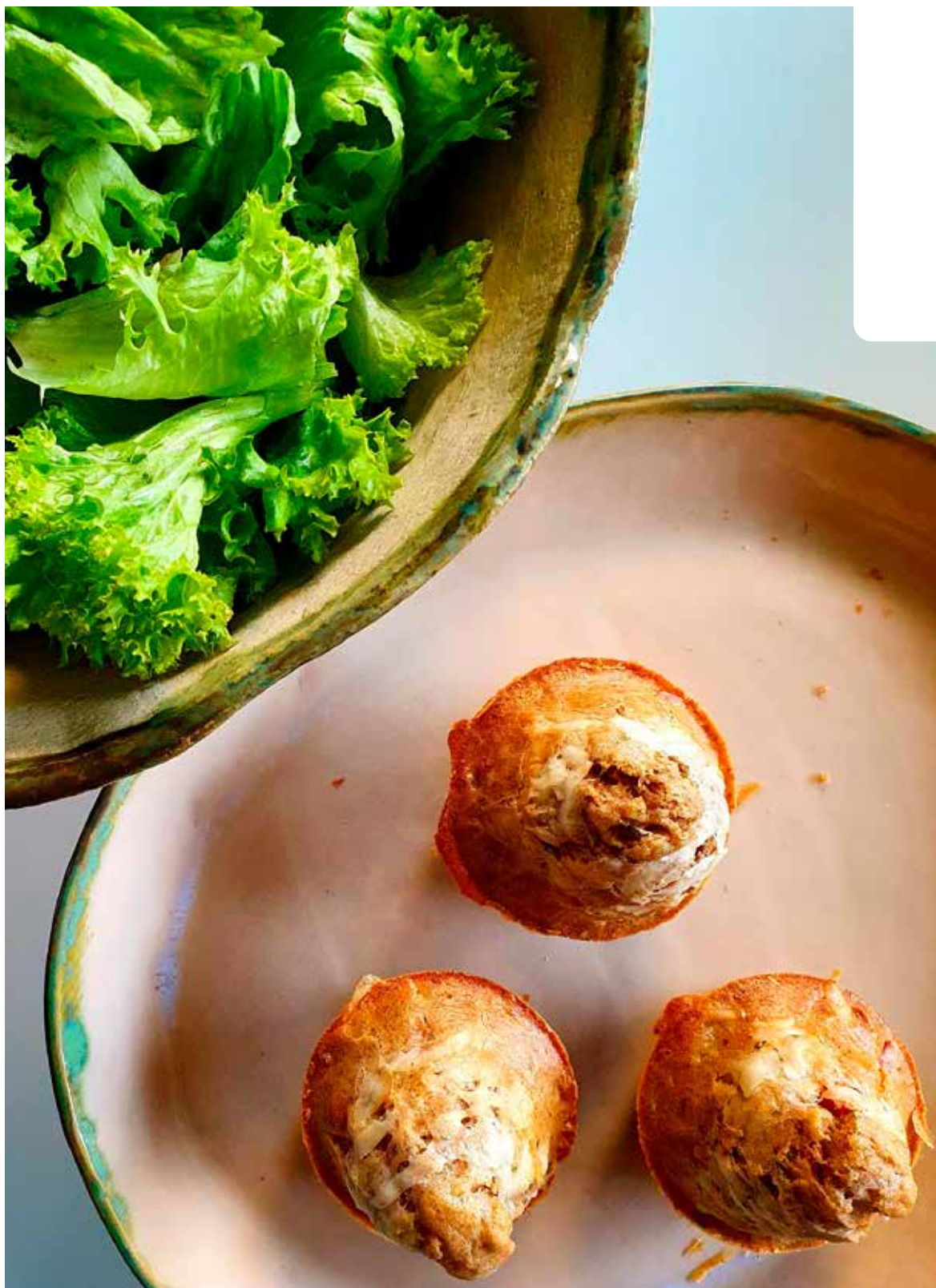
Mengen met

Zuivere alcohol (96%): 8 ml
Hydrolaat oranjebloesem: 20 druppels

Giet het mengsel in een donker flesje en laat gedurende 14 tot 21 dagen rijpen op een donkere en koele (10-12 graden) plaats. Giet voor gebruik over in een verstuiver of flacon.

WEETJE

Je kan in cosmeticatoepassingen ook gebruik maken van gedenatureerde alcohol. Dat is pure alcohol die ongeschikt is gemaakt voor voedingsdoeleinden. Het is iets goedkoper dan zuivere alcohol waarop zware accijnzen geheven worden. Koop altijd veilige gedenatureerde alcohol die zeker vrij is van de schadelijke stof methanol.

FOOD

KRUIDIGE MUFFINS

Deze hartige muffins zijn de perfecte snack of lekkere gezonde lunch. Je kan bovendien tijdens het bakken al genieten van het heerlijke aroma.

Voor 4 muffins 125 gram speltmeel
2 eieren
45 gram olijfolie
65 gram havermeel
20 gram geraspte kaas
½ theelepel zout
½ theelepel bakpoeder
Snufje peper

Verse kruiden:
een handjevol tijm, rozemarijn,
oregano (fijngesnipperd).
Bij gebrek aan verse kruiden
kan je ook gedroogde kruiden
gebruiken (of meng vers en gedroogd)

Verwarm de oven voor op 180 graden.
Meng alle ingrediënten, maar hou een beetje geraspte kaas over.
Vul vier muffinvormpjes met het mengsel.
Strooi de resterende geraspte kaas bovenop het deeg.
Bak gedurende 20-30 minuten.

Laat de kruidenmuffins afkoelen of serveer lauwwarm.

Experimenteer en probeer ook eens met wat extra groenten (wortel, paprika, broccoli, prei...).

Ga uit de bol met je kruidenmix en varieer bijvoorbeeld met salie (subtiel doseren) of ander kruiden. Voor een extra touch kan je ook chiazaad, zonnebloempitten, pompoenpitten of maanzaad toevoegen.

Je draagt een parfum
in de eerste plaats voor jezelf
als een olfactorisch donsje
dat een geruststellend gevoel geeft.

JACQUES CAVAILLER-BELLTRUD
Frans parfumeur

De magie van geuren

Wat maakt dat jij een geur lekker vindt en iemand anders niet? Onze voorkeuren kunnen gelinkt worden aan onze persoonlijkheid en aan de kracht van onze **reukzin**.

De reukzin is het enige zintuig dat eerst contact maakt met ons **limbisch systeem** of ons 'oerbrein'.

Dit oudste gedeelte van onze hersenen is het centrum van ons geheugen en onze emoties. Geursignalen die binnenkomen kunnen als herinneringen opgeslagen worden, al dan niet gekoppeld aan een bepaalde emotie. Dat maakt dat je bij het ruiken van een geur gelinkt aan je kindertijd, je instant naar die tijd kan teruggebracht worden.

Deze 'geurbodschappen' worden nadien doorgegeven aan de **hypothalamus** die ze op haar beurt, afhankelijk van de soort geur, verder doorstuurt naar andere delen van de hersenen. Die delen scheiden hormonen af die bepaalde gemoedstoestanden kunnen uitlokken. Zo wekt de etherische olie van pompelmoes een euforisch gevoel op. De geur wordt via de hypothalamus naar de thalamus doorgestuurd. Deze scheidt encefalines af die ervoor zorgen dat je je blij gaat voelen. Lavendelgeur maakt dan weer rustig en kalm. Dat heeft te maken met de serotonine die wordt afgescheiden door de Raphekern, een cluster van zenuwcelkernen in de hersenstam, na het ontvangen van de geurbodschap.

HET PROUST-EFFECT

Marcel Proust ontdekte wat de geur en smaak van een madeleine gecombineerd met bloesemthee bij hem teweegbracht. Zijn ganse lichaam beefde, hij raakte in vervoering. Hij vroeg zich af waar deze ongeëvenaarde vreugde vandaan kwam en waartoe ze hem zou leiden. Hoe het hem terugbrengt naar zijn kindertijd staat uitvoerig beschreven in zijn zeventien naslagwerk 'A la recherche du temps perdu'. Een levensreis vol herinneringen aan zijn jeugd in Combray. Het Proust-effect staat vandaag gekend in de wetenschap als 'zintuiglijk herinneren'.

FLOWERS

Wist je dat het in onze streken lang traditie was om de verjaardag van een heilige te vieren door een zelfgemaakte bloemenkroon te dragen op zijn feestdag? Zo werd op 24 juni, de feestdag van Sint-Jan, traditioneel een gevlochten kroon versierd met veldbloemen gedragen. Deze kroontjes bevatten ook steeds de gele bloemen van Sint-Janskruid. In verre landen worden bloemenkronen vaak gedragen bij ceremonies en speciale gelegenheden, zoals huwelijken.

EXOTISCHE WITTE BLOEMENKROON

Het maken van een bloemenkroon is ook gewoon leuk. Je kan je kroon heel subtiel houden, door bijvoorbeeld een lint van madeliefjes te vlechten, maar ook helemaal over the top gaan met heel veel verschillende materialen.

Benodigheden

Meetlint
Ijzerdraad
Bloementape
Witte bloemen (bijvoorbeeld oranjebloesem, madeliefjes, margriet, korenbloem, roos, jasmijn... kies zeker een aantal opvallende bloemen, wat speelsere bloemen en wat vulmateriaal)
Kniptang
Decoratief lint

Meet eerst de omtrek van het hoofd waarvoor je de krans gaat maken en tel er twee centimeter bij. Knip twee stukken ijzerdraad van die lengte. Ben je van plan om met een lint te werken, dan maak je aan beide uiteinden van elk stuk ijzerdraad een oogje om later het lint door te rijgen. Bevestig de bloemen met behulp van bloementape aan de ijzerdraad. Doe dat in willekeurige volgorde en werk dakpansgewijs, bedek elke bloem dus steeds deels met een volgende bloem en wissel af qua legrichting. Zo krijg je een heel natuurlijk effect. Op het einde van je bloemenkroon werk je het stukje tape weg door wat vullend materiaal in de omgekeerde richting vast te zetten. Rijg het lint door de oogjes.

Buig alles in een mooie kroonvorm en plaats op het hoofd van de gelukkige.

Zin in meer? Je kan eindeloos variëren met kleuren en materialen. Probeer eens verschillende stijlen uit. Hou je van een boho-look, gebruik dan meer grote bloemen en verschillende kleurtinten. Lief/romantisch vraagt dan weer kleinere subtielere bloemetjes. Je kan ook werken met een combinatie van verse bloemen en droogbloemen. Of misschien wil je wel een kroon maken met bessen, rozenbottels en geurende kruiden.

Instructies: Sarah De Grootte (Bar Blomster)

Een kijkje achter het glas

De flacon is in de wereld van het parfum minstens even belangrijk als het geurwater zelf.

TOEVAL BESTAAT NIET

5000 v. C. Het schip van een groep koopmannen, volgeladen met brokken soda, liep door ruig weer vast voor de kust van Libanon. Om zich te verwarmen, stookten de mannen een vuur op het strand met hun lading soda. Deze vermengde zich met het zand en de kalk van de schelpen. Door de hitte van het vuur ontstond er een glasachtige substantie...

De eigenlijke glasblaaskunst ontstond in de eerste eeuw v. C. in Syrië. Dankzij de uitvinding van de blaaspijp konden glasmakers zand, soda en kalk smelten en er grotere oppervlakken mee maken. De kennis van het glasblazen ging over naar de Romeinen. Venetië werd rond de 12de eeuw het mekka van het glas. Om hun monopolie te vrijwaren werd zelfs een wet uitgevaardigd waardoor in glasblazerijen geen buitenlandse arbeidskrachten mochten ingezet worden. Om diezelfde reden en omwille van het brandgevaar door het gebruik van hete ovens, verplaatste het zwaartepunt van de glaskunst zich naar het eilandje Murano op ongeveer 1,5 kilometer van het vasteland van Venetië.

In de 17de eeuw werd Frankrijk het belangrijkste parfumland. Het Franse hof, bezeten door alles wat met geurwaters te maken had, was vastbesloten Frankrijk een monopoliepositie te verschaffen en aarzelde dan ook geen moment om in 1765 het verzoek goed te keuren om een glasfabriek voor vlakglas en kunstglas op te richten in Baccarat. In het begin van de 20ste eeuw was de parfumindustrie hun grootste afzetmarkt.

In de 19de eeuw, een tijd van beginnende industrialisering, opende in België de glasfabriek van Val Saint Lambert. Tijdens de succesperiode werden er meer dan 100.000 glasobjecten per dag gemaakt. Ook vandaag kan je er nog terecht voor kunstig glas, al is nog maar een klein gedeelte van de site operationeel.

VERJUS

Verjus is een oud recept dat dateert uit de tijd van de Romeinen. Tijdens de middeleeuwen was het razend populair, waarna het 'groene sap' in onbruik raakte. Vandaag is het wel weer op en top hip.

Voor 500 ml verjus 1,5 kg onrijpe druiven

Pluk de druiven van de steeltjes en was ze. Maak sap met behulp van een sapcentrifuge. Je kan de druiven ook mixen in een blender, maar dan moet je het sap zeven voor gebruik. Bewaar het sap koel in de koelkast (maximaal een week) of vries het in voor later gebruik. Je kan ook verjus maken van ander onrijp fruit, zoals bramen of appels. Je kan verjus in gerechten gebruiken als vervanger van citroensap voor een zachtere, meer subtiele smaak. Probeer het eens bij de recepten 'fresh booster' (p. 92) en 'marinade' (p. 92) Verjus is fris en lichtzuur, maar heeft een nog herkenbare druivensmaak.

